

ИНФОРМАТОР

Пружање правне помоћи и информација неопходних за заштиту
и остваривање права интерно расељених лица, избеглица и повратника

Мобилни тимови на терену

страна 4

Подршка реадмисантима

страна 5

Настављена обука за правнике на пројекту

страна 8

Право на сутра

страна 13

Број **03**
септембар 2020.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КОСОВО
И МЕТОХИЈУ

Пројекат финансира
Европска унија

УВОДНА РЕЧ

Радош Дабетић

Вођа пројектног тима

Задовољство ми је да кажем да се пројекат бесплатне правне помоћи успешно спроводи у овом мандату од новембра 2018. године.

Током протеклог периода, правни тимови примили су 4.363 позива, спровели 60 теренских посета и успешно затворили 669 предмета.

То су бројке за сваки респект.

Посебно бих истакао да су све канцеларије пројекта, као и две невладине организације које сарађују са пројектом у Косовској Митровици и Грачаници, неометано радиле током ванредног стања проглашеног услед епидемије.

Правни саветници пројекта били су ту да одговоре на позиве странака, обавесте их о одложеним рочиштима и припреме документацију за предстојећа рочишта. Такође, пројекат је пружао и хитну правну помоћ повратницима на основу споразума о реадмисији који нису имали здравствене књижице.

Споменуо бих још да је у овом периоду, поред других значајних активности, почело и емитовање ТВ документарног серијала на коме је радио тим пројекта у сарадњи са РТС-ом, а све у циљу додатног представљања пројекта како би што већи број потенцијалних корисника имао прилику да сазна за пројектне активности и евентуално постане наш корисник. Током предстојећег периода, емитоваће се и преостале епизоде, али и снимати нове.

Оно што бих посебно апострофирао је изванредна сарадња са Канцеларијом за КиМ, као корисничком институцијом.

Информатор бр. 3

У Информатору бр. 3 приказан је пресек активности пројектног тима, свакодневно ангажованог на пружању бесплатне правне помоћи интерно расељеним лицима са Косова и Метохије, избеглицама и повратницима на основу споразума о реадмисији, за период децембар 2019 - август 2020. године.

основу споразума о реадмисији са којима су суочени након повратка у Србију. Повод овим јавним дискусијама су презентације два тематска извештаја, настала као резултат заједничког рада пројектног тима и домаћих и страних стручњака који се професионално баве заштитом имовине и основних људских права.

Приказани подаци се односе на период
јануар - август 2020. године

Поред конкретних помака на бројним предметима, пријема нових клијената и успешно затворених предмета, пројекат је интензивно радио и на приближавању корисницима кроз бројне посете мобилних правних тимова местима широм Србије у којима живе циљне групе пројекта, а које нису у могућности да из финансијских и/или здравствених разлога помоћ затраже у канцеларијама у Београду, Нишу, Врању и Краљеву или у партнерским организацијама у Косовској Митровици и Грачаници.

Као део подршке повратницима на основу споразума о реадмисији одржане су и две панел дискусије о проблемима повратника на

Пројекат је наставио са организацијом информативних скупова под називом Отворена врата, како би циљне групације широм Србије упознао са мандатом и активностима усмереним ка подршци њиховој реинтеграцији у друштво.

Интензивни тренинзи за млађе правне саветнике који се обучавају за рад са осетљивим групама људи настављени су да се одржавају и у овом периоду. Правници су, у циљу што боље промоције пројекта међу корисницима, учествовали и у догађајима које су организовале партнерске организације и удружења.

Мобилни тимови на терену

Мобилни правни тимови стижу до великог броја интерно расељених лица, избеглица и повратника на основу споразума о реадмисији, односно до свих корисника који из финансијских и/или здравствених разлога нису у могућности да правну подршку затраже у пројектним канцеларијама.

Захваљујући сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције, локалним самоуправама и удружењима грађана, велики број корисника може да добије правни савет у местима у којима бораве.

Заједнички ресурси пројекта и ових организација омогућавају организовано пружање правне помоћи у канцеларијама повереника, а неретко и кроз тзв. кућне посете лицима која су објективно спречена да са правницима разговарају током организованих састанака у повереништвима.

У циљу што веће доступности правне помоћи, у периоду од децембра 2019. године до септембра 2020. године, мобилни тимови одржали су преко 70 састанака у 15 општина.

У овом периоду мобилни тимови стигли су до потенцијалних корисника у: Алексинцу, Великој Хочи (Ораховац), Суботици, Биначу (Витна), Параћину, Ћуприји, Крагујевцу, насељима Племетина и Бабин Мост у општини Обилић, Звечану (уз посету Избегличком насељу "Мали Звечан"), Штрпцу, Беочину, београдској општини Чукарица, Владичином Хану, Бујановцу и Горњем Милановцу.

Тим нишке канцеларије у Алексинцу

Правни тим из Грачанице са странком у Биначу

Теренска посета у Параћину

Правни саветници београдске канцеларије у Суботици

Подршка реадмисантима

Прихват особа враћених на основу споразума о реадмисији не представља само обавезу према Европској унији и другим земљама потписницама, већ укључује и цео спектар активности усмерених ка укључивању ових људи у све сфере живота, са посебним акцентом на проналажење трајног, одрживог решења за подршку ове категорије грађана.

Најчешћи проблем који реадмисанти имају након повратка у Републику Србију је недостатак личних докумената, неки нису ни уписани у матичне књиге рођених и држављана, а цео поступак доласка до докумената им отежавају недостатак правих информација и контаката, а неретко и непознавање српског језика.

Први корак подршке овим људима је пружање информација о правним и административним процедурама које су им неопходне за остваривање права која имају као грађани Републике Србије. Правни тимовим пројекта бесплатне правне помоћи, поред пружања ових основних информација, помажу и заступају реадмисанте у поступцима уписа и матичне књиге, пријаве пребивалишта и прибављања личних докумената.

У протеклом периоду правни тим био је посвећен унапређивању и побољшању правне подршке повратницима кроз сарадњу са релевантним институцијама, локалним самоуправама и удружењима грађана (УГ). У том смислу, представници пројекта учествовали су на неколико круглих столова и радионица посвећених правним и другим проблемима повратника на основу споразума о реадмисији:

- Округли сто у Пироту, у организацији УГ „Зора“ из Бабушнице
- Округли сто организације „Каритас“ – 17. децембар 2019. године
- Радионица „Заштита и унапређење права Рома“ у организацији УГ „Стабло“ из Крагујевца – 30. јануар 2020. године
- Округли сто УГ „Београдски фонд за политичку коректност“ из Нишке Бање – 12. март 2020. године

Пројекат је склопио и нове споразуме о сарадњи са још три удружења грађана:

- „Зора“ из Бабушнице,
- „Нада“ из Алексинца и
- „Ромски хуманитарни центар“ из Бујановца.

Озваничењем ове врсте сарадње са поменутиим удружењима грађана, њихови чланови и корисници добијају правовремене информације и подршку пројекта када им је правна помоћ неопходна. Са друге стране, пројекат добија знатно више корисника којима је правна помоћ преко потребна и подршку у организацији теренских посета реадмисантима и интерно расељеним лицима у срединама где раде организације са којима је успостављена сарадња.

Пројекат бесплатне правне помоћи на округлом столу у организацији организације „Caritas“

Најчешћи проблем који реадмисанти имају након повратка у Републику Србију је недостатак личних докумената, неки нису ни уписани у матичне књиге рођених и држављана ...

... помажу и заступају реадмисанте у поступцима уписа у матичне књиге, пријаве пребивалишта и прибављања личних докумената.

Отворена врата у општини Беочин

Отворена врата у Беочину

У сарадњи са општином Беочин, пројекат бесплатне правне помоћи организовао је 27. фебруара 2020. године Отворена врата за све избеглице, интерно расељена лица и повратнике по споразуму о реадмисији који су живе на територији ове општине. У уводном делу скупа од око 40 заинтересованих грађана са статусом једне од три циљне групе обратили су се руководиоца општинског одељења за имовинске, опште и заједничке послове Бранислава Милојевић и правни саветници на пројекту адвокати Владимир Мојсиловић и Миа Фука Софијанић. Представљени су сви напори и планови општине Беочин усмерени ка помоћи повратницима и расељеним лицима, као и конкретни примери и резултати помоћи које пројекат бесплатне правне помоћи пружа овим угроженим групама.

Отворена врата за реадмисанте у Владичином Хану

Отворена врата за реадмисанте у Владичином Хану

Као механизам подршке реадмисантима на територији Општине Владичин Хан, пројекат је у сарадњи са локалним удружењем грађана „Удружење Рома

интелектуалаца“ одржао Отворена врата 27. маја 2020. године у просторијама овог удружења. Скуп је отворио руководиоца за правна питања пројекта Зоран Поповић, а стручњак за реадмисију Ивана Адрејевић и правни саветник Александра Ордић представиле су мандат и активности пројекта и објасниле правне проблеме са којима се ова група суочава и како пројекат може да им помогне у решавању тих проблема. Присутнима се обратио и председник удружења Јануш Куртић истичући значај решавања проблема прибављања основних личних докумената, као и правовремено пружање релевантних информација онима који су враћени из земаља Европске уније (ЕУ) у Републику Србију (РС) без личних докумената, познавања система РС, који често нису ни уписани у матичне књиге РС и не говоре српски језик.

Отворена врата за реадмисанте у Бујановцу

Отворена врата у Бујановцу

У сарадњи са удружењем грађана „Ромски хуманитарни центар“, пројекат бесплатне правне помоћи организовао је 4. јуна 2020. године Отворена врата за повратнике на основу споразума о реадмисији у Бујановцу. На почетку скупа правни тим је окупљенима представио мандат и рад пројекта, изнео неке од најчешћих правних проблема са којима се сусрећу реадмисанти након повратка у Србију, као и активности пројекта усмерене ка решавању ових проблема. Присутнима се обратио и председник удружења Шукрија Демирови истичући да велики број повратника не поседује лична документа и има проблем да их прибави.

Представљена два тематска извештаја о проблемима повратника на основу споразума о реадмисији

Тематски извештаји спадају у активности пројектног тима и спољних сарадника који се баве заштитом људских и својинских права интерно расељених лица са КиМ, избеглица и повратника по основу споразума о реадмисији.

Ови извештаји који имају за циљ да баце светло на неке од најучесталијих проблема циљних групација пројекта и изнесу потенцијална решења редовно се разматрају на панел дискусијама. О извештајима се дискутује у циљу бољег и систематичнијег сагледавања целокупног процеса заштите имовинских права интерно расељених лица, избеглица и повратника по реадмисији.

Право повратника на право

Пројекат је прву панел дискусију одржао 5. марта 2020. године, на којој је експерт Стеван Николић представио нацрт извештаја „Право повратника на право“. Стеван Николић је током своје презентације дао пресек постојећих инструмената за прихват реадмисаната, као и препоруке за унапређење постојећих механизма које би могле овој уgroженој групи да омогуће достојанствен живот након повратка.

Скуп је отворио помоћник директора Канцеларије за Косово и Метохију др Зоран Бојовић, а поред Стевана Николића, свој осврт на ову тему дали су и саветник у КИРС-у Дејан Миљисављевић, правни саветници Владимир Мојсиловић и Драган Гавриловић и експерт за реадмисију на пројекту Ивана Андрејевић.

Панел дискусији су, поред представника Канцеларије за КиМ, КИРС-а и експерата пројекта, присуствовали и представници ГИЗ-а, Министарства унутрашњих послова, социјалних центара, као и других организација и удружења која раде са повратницима на основу споразума о реадмисији. У закључку дискусије истакнуто је како треба ојачати сарадњу између државних институција и удружења грађана која раде са повратницима, како би им се на што ефикаснији начин пружила помоћ при интеграцији у своје средине.

Економско оснаживање повратника

Друга панел дискусија на тему „Економско оснаживање повратника“ одржана је 24. јуна 2020. у Београду. Овом приликом експерт пројекта Алеш Зупан представио је истоимени тематски извештај, а осврт на ову тему дали су и саветник у КИРС-у Дејан Миљисављевић, председник „Лиге Рома“ Осман Балић и стручњак за сарадњу са локалним заједницама на пројекту Маја Симеоновска.

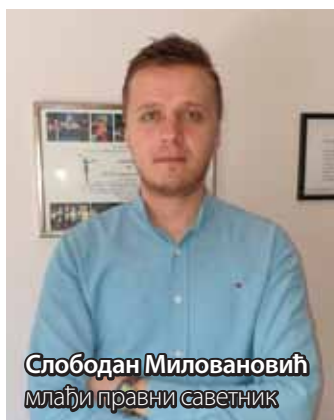
Скупу је присуствовало 33 званица међу којима су били и представници Канцеларије за Косово и Метохију, КИРС-а, Каритаса, Екуменске хуманитарне организације (ЕХО), Центра за социјални рад Сурчин и удружења грађана која раде са реадмисантима.

*Обуке млађих
правних саветника
које организује наш
пројекат за моје колеге
и мене су веома значајне
и корисне јер се на тим
обукама обрађује
материја са којом се
сусрећемо у самом
раду на конкретним
предметима.*

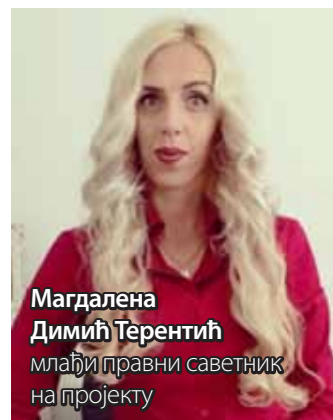
Настављена обука за правнике на пројекту

У циљу даљег усавршавања и унапређивања знања правних службеника и млађих правних саветника, пројекат бесплатне правне помоћи организовао је до сада укупно пет тренинга за млађе правне саветнике на пројекту, од чега три у овом периоду.

Слободан Миловановић
млађи правни саветник

„Обуке млађих правних саветника које организује наш пројекат за моје колеге и мене су веома значајне и корисне јер се на тим обукама обрађује материја са којом се сусрећемо у самом раду на конкретним предметима. На обукама се, такође, размењују искуства из праксе свих наших колега и генерално, акценат је на томе да се одређена законска решења или одређен теоријско-правни део предметне материје сагледа са практичне стране и кроз практичне вежбе и задатке.”

**Магдалена
Димић Терентић**
млађи правни саветник
на пројекту

„Тренинзи млађих правних саветника које организује пројекат од изузетног су значаја из више разлога. Као један од најзначајнијих јесте да су савршено осмишљен начин да се млади људи на пројекту обуче и укључе у рад, имајући у виду да се већина од нас у току школовања није сусрела са овако специфичним и комплексним ситуцијама.

Осим тога, сама организација тренинга је значајно допринела и доприноси напредовању у раду нас млађих саветника, с обзиром на то да их воде искусни правници који своја досадашња знања и искуства на најбољи начин преносе. Истакла бих такође да су овакве обуке одличан начин и сигуран пут ка усавршавању знања и напредовању млађих правних саветника на пројекту.”

Копаоник, 12. и 13. децембар 2019. године

Трећи тренинг за млађе правне саветнике одржан је на Копаонику 12. и 13. децембра 2019. године. Теме обрађиване током ова два дана биле су реадмисија, појам и дефиниција, правни проблеми реадмисаната и успостављање и рад Дирекција за стамбена и имовинска питања на Косову и Метохији и рад Косовске агенције за имовину. Овој обуци, поред представника Канцеларије за Косово и Метохију и менаџмента пројекта, присуствовало је 15 полазника.

Врњачка Бања, 20. и 21. мај 2020. године

Пројекат бесплатне правне помоћи је четврту обуку за млађе правне саветнике одржао 20. и 21. маја 2020. године у Врњачкој Бањи. На овој обуци фокус је био на појму и стицању држављанства, уписа у књигу држављана и личним документима грађана. Такође, полазници су имали прилике да чују о значају сарадње пројекта са локалним самоуправама, пре свега повереницима за избеглице и миграције и у којој мери та сарадња утиче на ефикасије пружање помоћи повратницима на основу споразума о реадмисији.

Врњачка Бања, 10 - 12. јун 2020. године

Пета обука за млађе правне саветнике на пројекту одржана је од 10. до 12. јуна 2020. године у Врњачкој Бањи. Поред презентације о раду Косовске агенције за приватизацију и Посебне коморе за поступке приватизације Врховног суда у Приштини, полазници су имали и две праткичне вежбе за поступање у предмету. Експерт за реадмисију пројекта представила је колегама значај сарадње са локалним удружењима грађана при пружању правне помоћи реадмисантима.

... овакве обуке одличан начин и сигуран пут ка усавршавању знања и напредовању млађих правних саветника на пројекту.

- Међународна организација за миграције (ИОМ)
- Министарство за људска права
- Секретаријат за избегла и расељена лица
- Министарство унутрашњих послова
- „Ваше право“

Састанак са представницима Министарства за људска права и Министарства безбедности у Сарајеву

Правни саветници пројекта на студијској тури у БиХ

Део тима пројекта бесплатне правне помоћи посетио је у склопу студијске туре удружења и државне институције у Сарајеву и Бања Луци које се баве правним проблемима избеглица, расељених лица и реадмисаната.

Током студијске туре, која је трајала од 24- 26. августа 2020. године, тим од седам експерата пројекта и три представника Канцеларије за Косово и Метохију разменио је искуства са удружењима и институцијама које раде на заштити имовинских права избеглица, расељених лица и повратника на основу споразума о реадмисији, као и реинтеграцији избеглица и расељених лица на територији Босне и Херцеговине.

Прва два дана студијске туре пројектни тим провео је у Сарајеву, где се састао са замеником директора Међународне организације за миграције (ИОМ) и представницима Министарства за људска права, док су се трећи дан у Бања Луци састали са представницима Секретаријата за избегла и расељена лица Републике Српске и Министарства унутрашњих послова.

Студијска тура завршена је састанком са представницима организације за пружање правне помоћи „Ваше право“, коју финансира УНХЦР.

Студијска тура у Босни и Херцеговини трећа је оваква активност у склопу пројекта бесплатне правне помоћи. Представници пројекта, као и Канцеларије за КиМ и Комесаријата за избеглице и миграције су током предходне године посетили Хрватску и Истанбул.

Тим пројекта и представници Канцеларије за КиМ у Сарајеву

Интерно расељено лице из села Муштутишта, општина Сува Река, са привременим боравиштем у Београду обратило се пројекту са захтевом за пружање бесплатне правне помоћи ради проналажења и прибављања докумената – оригинал дипломе и сведочанстава Медицинске школе у Призрену, које је давне 1989. године приликом уписа предала Природно-математичком факултету Универзитета у Приштини. Након потписаног пуномоћја којим овлашћује правне саветнике пројекта да у њено име могу прибавити потребна поменути документа, један од овлашћених правних саветника покушао је да пронађе поменути диплому и сведочанства на Природно-математичком факултету Универзитета у Приштини и у Медицинској школи у Призрену. Правни саветник пројекта је тек после неколико месеци добио информацију од службеника да може заједно са службеницима претражити архиву факултета. Након више месеци претраге, пронађени су тражени оригинал документи и на састанку у фебруару 2020. године предати странки.

Интерно расељено лице из Пећи, сада са привременим боравиштем у Београду, захтев за пружање бесплатне правне помоћи поднело је 17. августа 2011. године. Захтев се односио на правну помоћ у вези са станом у Пећи који је откупио од друштвеног предузећа „Борис Кидрич“ 1992. године. Наиме, Одлуком Комисије за имовинско правне захтеве из јуна 2005. године и потврђујућом Одлуком Комисије за имовинско правне захтеве из 2007. године странки није признато станарско право над поменутом непокретношћу, а истим одлукама је клијенту признато само право на новчану компензацију. Странка је ове одлуке оспоравала пред Косовском агенцијом за имовину, затим пред Уставним судом, али је уставна жалба одбијена одлуком Уставног суда уз образложење да клијент нема станарско право, нити право својине над предметним станом, већ само право на исплату новчане компензације која није исплаћена пуних 14 година. Септембра месеца 2019. године, пројекат је добио информацију од Косовске агенције за упоређивање и верификацију имовине да ће новчана компензација бити исплаћена, правници су контактирали странку и отворили нови предмет. Правници пројекта помогли су странки да отвори рачун, потврду о отвореном рачуну предали поменутој Агенцији и компензација је након пуних 14 година исплаћена.

Интерно расељено лице из Призрена се обратило пројекту бесплатне правне помоћи обратила 2018. године поводом породичне куће у Призрену која је незаконито заузета. Тим пројекта из Грачанице покренуо је кривични поступак током кога је тужени признао да је починио кривично дело које му се ставља на терет, обавезао се да напусти кућу до 1. јуна 2020. и да исплати све трошкове струје, воде и остале настале за време његовог боравака у имовини. Тужени, међутим није изашао из куће договореног дана, али је на интервенцију адвоката пројекта напустио два дана касније и странка је након 21 годину ушла у своју кућу. Адвокат је такође инсистирао и да се потпише записник у коме се наводи да се тужени обавезао да исплати све трошкове настале током његовог боравака у кући у року од десет дана.

Право на сутра

У сарадњи са Радио-телевизијом Србије, од 25. маја до 2. јуна ове године, сниман је серијал «Право на сутра».

Основна идеја серијала од три епизоде је да се расветле проблеми повратника на основу споразума о радмисији на територији целе Србије, уз фокус на пружању бесплатне правне помоћи.

Они су се после деценија азила и нелегалног боравака на територијама земаља ЕУ били принуђени да се врате у Србију, а значајан број њих је депортован.

Емитовање серијала почело је 25. августа на каналу РТС 2, а поред представника и корисника пројекта, у снимању су учествовали и представници Комесаријата за избеглице и миграције (КИРС), КИРС-ови локални повереници, представници локалних самоуправа, Центра за социјални рад, Координатори за ромска питања, локална удружења грађана, представници ГРУББ фондације, повртници на основу споразума о реадмисији и многи други.

Изјаве ромског хип хоп састава „Рома сијам“ Београд

Повратничка породица Алишановић, Прокупље

Др. Гордана Дамњановић, саветница за здравство и социјална питања, Крагујевац

Издавач:
Пројекат „Пружање правне помоћи
и информација неопходних за
заштиту и остваривање права
интерно расељених лица, избеглица
и повратника”

Канцеларије:

Београд
Француска 5/5

Ниш
Страхињића Бана 8

Краљево
Хајдук Вељкова 1/2

Врање
Ђуре Јакшића 1

Косовска Митровица
НВО Актив, Краља Петра I 183а

Грачаница
НВО Азод, Кнеза Лазара бб
(Тржни центар, II спрат)

info@pravnapomoc.org

www.pravnapomoc.org

Техничко уређење:
DoubleClick Advertising

Фотографије:
Архива Пројекта

Штампа:
DoubleClick Advertising

Пројекат спроводи Конзорцијум који
предводи Европска консалтинг група.

Садржај ове брошуре искључиво је
одговорност Пројекта и Канцеларије
за Косово и Метохију и ни на који
начин не одражава нужно званичне
ставове Европске уније.

За додатне информације посетите
www.pravnapomoc.org

